RAMÓN FRANQUEZA

EN PAU DE LES CALCES CURTES

MADRID
Sociedad de Autores Españoles
1914

EN PAU DE LES CALCES CURTES

FELIX COSTA
IMPRESSOR
Nou de la Rambla, 45

EN PAU DE LES CALCES CURTES

RONDALLA DEL TEMPS DE LA PICOR

EN UN ACTE Y EN PROSA

CONTADA AL PÚBLICH

PER

Ramón Franqueza y Comas

SEGONA EDICIÓ

Corretgida y aumentada ab un número musical

BARCELONA
BIBLIOTECA «TEATRO MUNDIAL»
21 - Carrer de Sant Pau - 21
1914

Aquesta obra fou estrenada en el Teatre Català (Romea)

la vetlla del dilluns, 28 de desembre de 1903

Direcció, del primer actor còmich don Jaume Capdevila

REPARTIMENT

	En el teatre Romea	En el teatre Principal
D.ª SINFOROSA.	D.ª Carme Parreño. .	D.ª Carme Parreño
MARINA . . .	» Adela Clemente .	» Carme Vendrell
ADELA	» Carme Jarque . .	» Amparo Ferrándiz
PAU	D. Jaume Capdevila.	D. Jaume Capdevila
PEPITO. . . .	» Frederich Fuentes	» Joseph Vives
QUITERIA. . .	D.ª Antonia Baró . .	D.ª Matilde Pujol
RAMÓN	D. Cassimir Ros . .	D.ª N. Ferrándiz

En les companyíes que no sigui fàcil cantar el número musical, pot suprimirse. Els drets d'autor és pagaràn sempre com a obra dramàtica, no com a sarsuela. La música del vals és la de *El conde de Luxemburgo*.

ACTE UNICH

L'escena, una sala de confiansa molt modesta, que al meteix temps serveix d'estudi y cosidor. Taula ab recado d'escriure, tauleta de cosir, un braser mitj apagat, un mirall, cadires, etc., etc. Es a entrada de fosch. Llum de gas o petroli, alfombra usada o estora. Porta al foro y quatre laterals.

ESCENA PRIMERA

RAMÓN y QUITERIA. Aquesta endressant el quarto.

RAMÓN — *Lo dicho,* comendadora: diumenge anem a câ'n Tunis y baixarem per «La Muscle-ra» a fer una cargolada.

QUITERIA — ¿No tens por que't fassin mal, tantes banyes al cos?

RAMÓN — Les del cos ray, no'm preocupen; les del cap són dolentes.

QUITERIA — ¿Perquè costen de sortir? Tot és l'acostumars'hi.

RAMÓN — Bé, vamos, no fassis bromes, que si de promesos dius això, després del *dominus vobiscum* del clero, em sabría greu portar l'atxa, encara que, ¡ Déu te'n guardi !

QUITERIA — ¿Què faríes?

RAMÓN — T'esguerraría, y un cop esguerrada, ho seríes per ara, per després y per sempre més.

QUITERIA — Tots ho diheu, y tant bon punt us han passat els primers dolors de la sortida, que

són el més dolents, quan s'ha trencat la pell, les passegeu per les rambles ab una majestat més gran que la dels generals el dia de gala, rumbejant les plomes d'indiot de dalt del casco.

RAMÓN Sembla que cridis el mal temps. ¿Qui te l'ha ensenyat aquest modo de pensar, aquella guineu de donya Sinforosa?

QUITERIA ¿No veus qu'és viuda? An el difunt diu que li sortíen hasta pel clatell, per més que a casa seva l'home era ella.

RAMÓN Y ara, a casa del seu gendre, encara ho és.

QUITERIA Es clar. El pobre del senyoret no és ni cuca ni aucell, y tres dònes...

RAMÓN Y tu quatre...

QUITERIA El tenen sempre marejat, y sort qu'és un bon Jan, carregat de paciencia, que si no...

RAMÓN El faràn sant tant bon punt acluqui l'ull.

QUITERIA Encara que te'n riguis, y màrtir.

RAMÓN ¿Y ara, que no'l té d'aclucar, l'ull?

QUITERIA ¡Eh! tu, mala llengua; no babegis l'honra de ningú, perquè encara que aquesta familia canten una mica els goigs de Sant Prim, per això tothom és honrat, molt honrat, ¿sabs?

RAMÓN Però cursis.

QUITERIA Val més aixís.

RAMÓN Jo em pensava...

QUITERIA Aquí sols patim d'un empatx de sogra, y para de comptar, més com el senyoret és tant bo, no tindría perdó de Déu la dòna que l'enganyés. Mira, ara vé.

ESCENA II

Dits y DON PAU.

PAU (Sortint.) ¡Hola, Ramón! ¿Què't porta aquí?

RAMÓN Don Manuel, que m'ha donat aquests pa-

pers per vostè y diu que li corren pressa.

PAU — ¿Y rès més?

RAMÓN — Si, senyor, fer petar una mica la claca ab aquesta.

PAU — ¡ Però ey, ab modos !

QUITERIA — Perdi cuidado ; ja li privaré jo que passi la frontera.

PAU — En Ramón és un bon minyó.

QUITERIA — No tant com sembla, senyoret ; es llarch de llengua y algunes vegades de dits.

RAMÓN — Embustera.

QUITERIA — ¿No veu que passa tot el sant dia a la portería ab les minyones, y, és clar, es despatxa al seu gust? En aquell replà d'escala s'hi palpa més que a la aduana de Port-Bou.

RAMÓN — No la cregui.

QUITERIA — Fes per manera que t'hi arreplegui alguna vegada, que prou t'hauràn d'entrar a casa teva dintre un cabàs.

PAU — Ets molt gelosa.

QUITERIA — Ja ho sab que en materies d'aquestes no soch socialista.

RAMÓN — *Bueno*, ja m'ho esplicaràs el diumenge. Don Pau, passiho bé ; recados a les senyores.

PAU — Adiós, Ramón.

QUITERIA — (A Ramón.) Mira, tu, *abre l'ochio* si no vols pendre mal. (Ramón mutis foro.)

ESCENA III

DON PAU y QUITERIA.

PAU — ¿Ahont són les senyores?

QUITERIA — Han anat a novenari d'ànimes al Pi. No poden tardar.

PAU — ¡ Ditxoses ànimes !

QUITERIA — Es que diu la senyora que li sembla que l'animeta del seu difunt dèu estar leri-leri per sortir del purgatori.

PAU ¿De quin purgatori?

QUITERIA ¡Ay, ay! del de l'altre món.

PAU ¡Ah! D'aquell potser si, perquè el pobre del meu sogre, quan va morir, va ben sortir del d'aquest món, y si després n'hi ha tocat un altre ja'l planyo.

QUITERIA Diu la senyora que era molt bon home.

PAU Molt. Es va morir de fàstich.

QUITERIA ¿De menjar alguna cosa dolenta?

PAU ¡Y tant dolenta! ¡donya Sinforosa!

QUITERIA (Campaneta dintre.) Truquen, vaig a obrir. Deuhen esser les senyores. (Mutis foro.)

PAU Al menos hagués viscut, que fórem dos a portar la creu, y l'un pel cap y l'altre pels peus potser n'haguérem sortit, perquè tres dònes per un home sol, n'hi ha un feix. Ab la meva en tinch ben bé prou, y per torna m'han donat sogra y cunyada, es dir, sogra, un soldat de cavall capàs de barallarse y abrahonarse hasta ab en Lerroux. ¡Paciencia! ¡Pauet, paciencia! M'ha tocat la grossa de Madrid ab les aproximacions. Anem a treballar. (S'asseu a la taula y escriu.)

ESCENA IV

DON PAU, DONYA SINFOROSA y MARINA sortint ab sombrero y abrich, que's treuràn, y després s'assenten prop del braser.

SIN. Y MAR. Bona nit.

PAU (Sense aixecar el cap. Bona nit.

SINFORO. (A Marina.) ¿Y l'Adela?

MARINA S'ha quedat ab la minyona.

SINFORO. ¡Quin sermó! ¡Y que bé que parla aquell jesuíta! ¡Quines idees tant elevades y sanitoses! ¡Y quin modo de pintar les penes del infern! Sembla que una s'hi trobi.

PAU Y això que encara no ha estat a casa.

SINFORO. ¿Què deyes?

PAU ¡Ah! jo, rès.

SINFORO. Si aquest ministre del Senyor tira per diputat y com ell n'hi haguessin una dotzena, no aniríen tant malament les coses d'Espanya.

PAU (Ja deixem la religió y entrem a la política.)

MARINA Si que s'explica bé, per tot li raja eloqüencia.

SINFORO. Des del pare Claret, el canonge Manterola, el bisbe Caixal y mossèn Galceràn, que no n'havía sentit cap que ho fes petar tant retebé.

MARINA ¡Oh! el pare Goberna y mossèn Gatius també teníen el llavi d'or.

SINFORO. Llàstima que no siguin a les Corts o al Senat, aquests sants varons, per arrebassar tota aquesta farum de republicanots lliure-pensaires.

MARINA ¡Y que'n diuhen d'heretgíes, mamà!

SINFORO. Prediquen l'igualtat de classes, l'extermini del clero, dels richs y de nosaltres, els nobles.

PAU *(Ya pareció el peine.)*

SINFORO. No quedarà més remey que fer una lliga de títols, sacerdots, frares, jesuítes, fabricants y propietaris, per contrarrestar aquesta malura de heretges que vol governarnos.

MARINA Podría esser una lliga ben ample.

PAU (Si, una lliga-cama de goma.)

SINFORO. Nosaltres en formaríem part desseguida.

PAU Vostès el que podríen fer, sería anar a l'Ateneu a donar una conferencia, y millor encara, entretenirse en surgir els mitjons o anarse'n a garlar a una altra habitació, perquè aixís és impossible treballar.

SINFORO. ¡Que és ordinariot el teu marit!

PAU ¡Senyora!

MARINA Si no treballessis a casa, com no hi tens obligació, no et passaría això.

PAU — Naturalment, no treballant, no'm destorbaríen.

SINFORO. — No he vist home més treballador que'l teu marit, y a qui llueixi menos els treball.

PAU — ¡ Quin remey queda !

MARINA — Te rahó la mamà. Fica't a la política ; feste d'en Montero Ríos o d'en Moret ; conspira, emprèn negocis y puja com pugen els altres.

PAU — Vivim en un sisè pis. Em sembla que pujo prou.

MARINA — ¡ Quart pis, senyoret !

PAU — Si, quart pis, y un de l'entressuelo, cinch, y un del pricipal, sis ; quatre de nom y sis d'alçada.

SINFORO. — Tu no seràs may rès ni serviràs per rès.

PAU — Segons y com.

MARINA — ¿Y què has de ser? Escrivent d'actuari ab vinticinch duros al més, y fa vuit anys que estàs encallat y no passes d'aquí.

PAU — Aquesta antiguitat demostra que soch un home de bé y honrat.

SINFORO. — El que demostra, això, que ets un tonto.

PAU — Gracies.

MARINA — Un calçasses, que no has sapigut may aprofitarte de les circunstancies.

PAU — Bueno ; seré tot lo que vostès vulguin, però al menos no m'amohinin ; deixinme treballar una estona.

SINFORO. — ¡ Treballar !... ¿Y què treballes, veyam?

MARINA — Si, veyam, ¿què fas?

PAU — Poso en nèt una escriptura de don Manuel.

SINFORO. — ¡ Posar en nèt ! Ja's veu que sols serveixes per netejar lo que'ls altres embruten. *Un quitamanchas.* Aviat seràs l'agutzil o el mosso que escombra el despatx del jutge.

PAU — ¡ Senyora !

MARINA — Tu ets l'ase dels cops ; mentres que'ls que cobren uns bons sous no fan rès, tu carre-

gues ab la feyna de tots, ells es passegen y tû hasta tens de treballar a casa.

PAU — Senyora, el posar en nèt una minuta d'escriptura és fer un favor al gefe, que té mala lletra.

SINFORO. — ¡ Mala letra ! ¿eh? Ni tant sols dèu saber escriure.

MARINA — L'inmensa majoría d'aquests empleats son lacayos imposats pel ministre o cassadors de gangues.

PAU — (¡ Ah males llengües !) ¿Volen ferme el favor de deixarme acabar?

MARINA — ¡ Ah ! si jo sé per lo poch que tu servíes, no'm caso pas ab tu.

PAU — ¡ Tant de bo que ho haguessis sapigut !

SINFORO. — Ni jo consento el casament.

PAU — Ni jo hauría tingut una sogra tan... amable com vostè.

SINFORO. — ¿Que porta cua, aquesta paraula, que la dius ab tant retintín?

PAU — No porta cua ni bech. Ho dich tal com ho sento, senyora.

MARINA — No'n fassis cas, mamà.

SINFORO. — ¿Com que no'n fassi cas?

PAU — (¡ Ay quin xàfech !)

SINFORO. — (Enfadada.) Ha de saber, el sabi del teu marit, que's dèu considerar mólt, però mólt honrat d'haver pogut entrar en una familia com la nostra. Som nobles per tots quatre costats.

PAU — (¡ Y sense un ral !)

SINFORO. — ¿Que ho dubta, vostè?

PAU — No, senyora ; sé que té pergamins per tot arreu. (Hasta en les escobertes dels llibres.)

SINFORO. — Si, senyor, si ; y si avuy, per coses de la vida, no vivim desahogats, hem nascut en casa mólt bona, hem rebut una educació esmerada...

PAU — (Ja's veu.)

SINFORO. — Y la meva familia ha aixecat sempre el cap ; hasta davant dels reys.

PAU Ja ho crech, senyora, ja ho crech; si sé que té el *de* per partida doble; però...

SINFORO. Fugi d'aquí, ordinari, mamarratxo.

PAU Gracies.

MARINA Té rahó la mamà; tu dèus considerarte honradíssim d'haverte casat ab mi.

PAU Però dòna, si opino axís; no ho dubto pas.

SINFORO. ¡ Com si la meva filla no hagués tingut més pretendent que vostè! La preteníen un diplomàtich y un militar. Podía entrar a l'exèrcit.

PAU (De cantinera.) Ab permís de vostès aniré a escriure al menjador. (Recull els papers.)

SINFORO. Vagi al infern... beneyt.

PAU (Bé prou que hi soch.) ¡ Gracies, senyora, gracies! (Que tingui jo un caràcter tant dèbil.) (Mutis dreta.)

SINFORO. Tu en tens la culpa. Si haguessis dit a n'aquest don Pau de les contimplaines que ab vinticinch duros de sòu y la poca cosa que li va deixar l'oncle canonge no n'hi havía prou pera establir una familia com la nostra, no passaría tot lo que passa.

MARINA ¡ Es veritat, però si li dich abans de casarse, no's casa!

SINFORO. ¿Y què? No t'hauríen faltat millors partits.

MARINA ¡ Ay, mamà! Massa sabs que tots quants oloraven nostra posició ens donaven un desengany.

SINFORO. Donces espavila't, treuli la sòn dels ulls, fica'l en alguna cosa, fes que sigui algo, que figuri de qualsevol manera; a les teves mans està el que progressi, apreta'l, dòna, apreta'l.

MARINA Bé prou que l'apreto, però si té un caràcter tant encongit que, francament, no serveix per rès.

SINFORO. ¡ Ay, si jo portés calces y el teu home enagos!

MARINA ¿Què faríes, mamà?

SINFORO. ¿Què?... Ja li hauría ventat una surra. (Decidida.)

ESCENA V

SINFOROSA, MARINA y ADELA.

ADELA Una hora fent el tato pel balcó y al senyoret no se'l veu en part del món.

SINFORO. Vaya una altra pessa.

ADELA Estich gelada. (S'asseu prop del braser.)

SINFORO. A n'aquest, quan vingui, déixame'l per mi. Ja li cantaré les quaranta y l'as de bastos. Fa més de mitg any que teniu relacions, y a mi no m'agraden els festejos llarchs; a fòra o a dintre. No estàs per perdre temps; que's casi ab cent mil dimonis.

ADELA No, mamà, no hi ha necessitat que's casi ab cap dimoni, que's casi ab mi és lo que convé.

SINFORO. Però aviat, fòra escalfa-cadires.

MARINA Si aquesta no'n sab. Jo vaig tenir relacions ab en Pau no més que'ls dies més precisos pera despatxar els papers.

SINFORO. Y encara això és massa. El casori és com el bacallà, que si es té massa en remull, es passa.

ADELA A veure si per donarli pressa me l'esquiveu.

SINFORO. ¿Com esquivar? ¿Què més pot desitjar? ¿Qui és el tal Pepito, veyam? Un aprenent de comediant, que diu que pertany a l'alta comedia perquè treballa al cap d'amunt de Gracia. Va anar dos anys al Conservatori del Liceu, y ja's creu més actor que en Cúchares.

ADELA No, mamà, si en Cúchares no va esser actor, era torero.

SINFORO. Bueno, donques, que en Pitarra, és igual.

MARINA Té rahó, la mamà, les comedies no fan bullir l'olla.

SINFORO. Més compte t'hauría tengut fer cas del pianista del cafè de les Delicies; és un bon noy, y diu que ensenya moltes semifuses.

MARIÑA Per l'escudella va millor la música que la poesía.

ADELA ¡També ho crech aixís! He provat moltes vegades d'enganxâ'l, mès desseguida que va saber que no teníem un cèntim, se'm va refredar y no m'ha dit rès més.

SINFORO. ¿Y qui l'hi va dir, que no teníem un cèntim?

ADELA Jo crech que van ser les Serres.

SINFORO. Bones són elles y han de viure a costes d'un amich de sa mare.

MARINA ¡Es veritat!

ADELA Si, però a n'ell això poch li interessava.

MARINA ¡Envejoses! Com elles són tant estantisses y no han pogut casarse, ja tens explicada la cosa.

SINFORO. ¡Y què s'han de casar, ab aquelles cares de rap! ¿Qui les voldrà ab uns nassos cosins germans del de l'elefant del Parque? Y això que cada dia donen reunions, arreglen el parany, però may cau ningú a la trampa.

ADELA Oy, a propòsit de les Serres: aqueixa nit donen la primera reunió de temporada.

SINFORO. ¿De debò? Y no'ns han convidat.

MARINA ¡Quina grossería! ¡Xafarderes! ¡Marcolfes!

ADELA Ho porta el diari del matí a la gazetilla.

MARINA Seràn uns altres Serres. Elles hauríen pensat ab nosaltres.

ADELA Ho preguntaré an en Pepito, que és amich del séu cosí; ell ho sabrà.

ESCENA VI

Dites y PEPITO.

PEPITO Bona nit, senyores.
ADELA (¡ Ell !)
SINFORO. Bona nit.
PEPITO Marina. ¿Y don Pau?
MARINA Bo, és per allí dins.
ADELA ¡ A quines hores de venir !
PEPITO Ay, noya, he tingut molta feyna.
ADELA ¿Quina feyna?
PEPITO He passat la tarda estudiant ; m'han repartit tres papers nous, y, assentat davant del piano, canta que cantaràs.
ADELA Ja's veu que'l llegir et fa perdre l'escriure.
PEPITO No siguis maliciosa.
ADELA ¿Y què cantes, veyam?
SINFORO. ¿Què vols que canti, aquest? La palinodia.
PEPITO No, senyora, no ; tinch de cantar aquell vals tant bonich de l'opereta *El comte de Luxemburg*.
ADELA ¡ Ay filla, si que n'és, de bonich !
SINFORO. Tant bonich com vulguis, però tant bon punt surti de la boca d'aquest, semblarà el gori gori que canten els capellans.
MARINA No, mamà, és la música de moda ; tothom la canta, hasta les minyones.
SINFORO. Però aquest no la cantarà. ¿Que no ho veyeu que no és cap Gayarre?
PEPITO (Picat de l'amor propi.) ¿Que no? Escolti. Ajuda'm, Adela.

MÚSICA

DUO

PEPITO Una prova d'amor,
per favor, per favor...
ADELA Quina prova voldràs,
tu diràs, tu diràs.

PEPITO — No vull més que un petó.
ADELA — Això no, això no.
PEPITO — Te'l faré tant gustós,
que me'n tornaràs dos.
Ja veuràs, ja veuràs, ja veuràs.

—

ADELA — Molt m'agrada aquest plan,
tira avant, tira avant.
Jo'l petó et tornaré.
PEPITO — Retebé, retebé.
ADELA — Te'ls faré a grapats.
PEPITO — Enganxats, enganxats.
ADELA — Però ey, això si;
te'ls faré, te'ls faré,
quan siguem casats.
PEP. ADE. — Per favor, per favor,
fesme'n un y no més,
que les caricies de l'amor
perden valor sense el bés... bés.

—

ADELA — ¿Un petó, no més vols?
PEPITO — ¡Un tant sols! ¡Un tant sols!
ADELA — No'm puch pas decidir.
PEPITO — Creume a mi, creume a mi.
ADELA — Si un petó et fa felís
y dius que són tant bons,
fesme'l donchs, fesme'l donchs.

—

PEPITO — Si m'estimes a mi...
ADELA — ¡Crech que si! ¡Crech que si!
PEPITO — Ja que'ns hem de casar.
ADELA — No ho veig clar, no ho veig clar.
PEPITO — Abrassemnos així,
que l'amor que hi ha aquí
creixerà, creixerà.

—

PEP. ADE. — Per favor, per favor
etc., etc., etc.

PARLAT

SINFORO. A propòsit, Pepito: ¿sab vostè si les Serres donen *soirée* aquesta nit?

PEPITO Si, senyora; miri, vaig de frach, per no tornar a casa a mudarme. Tinch invitació, y axís hi anirem plegats ab vostès.

ADELA ¿Ab nosaltres? Estàs fresch.

PEPITO ¿Que potser no les han *invitades?*

SINFORO. ¿Com que no? ¡No faltava més! Fa vuit dies que donya Felipa em va convidar trobantnos a casa de la viscomtesa de la Pansa.

PEPITO Aleshores...

SINFORO. No podem anarhi, perquè tinch un mal-de-cap horrorós.

MARINA Y jo.

ADELA Y jo.

PEPITO ¡Apreta! ¡Aquesta casa és un hospital! Vamos, ja ho entench, són conseqüencies del braser...

SINFORO. Pot molt ben ser.

PEPITO No hi posi dubte; tinch un amich apotecari que diu que'l braser és una peste.

MARINA ¡Ca! Els nostres avis no s'escalfaven d'altra manera.

PEPITO Per això varen morirse tots.

ADELA De modo que no ananthi nosaltres, suposo que tampoch hi aniràs tu.

PEPITO Hi estich compromès; he de recitar una balada y presentarhi un amich.

ADELA Que vagin a buscar el Noy de Tona, que'ls reciti versos, y l'amich, que's presenti sol.

PEPITO No pot esser; conten ab la meva *cooperació.*

ADELA Està molt bé. ¿Y per donar gust a n'aquestes cursis de Serres m'has de disgustar a mi?

PEPITO Però, dòna, jo creya...

SINFORO. Té rahó l'Adelina: un jove que té relacions, y relacions tant formals y avença-

des com les de vostè ab la meva filla no's perteneix, ni es pot comprometre sense autorització de la seva futura.

MARINA Lo que és jo, an en Pau, no li hauria pas tolerat semblants llibertats.

ADELA Ni jo les tolero an aquest... Si vol anarhi... que no torni més.

PEPITO Però Adelina...

SINFORO. Té rahó la noya. Tothom veu les visites que ab tanta freqüencia fa vostè an aquesta casa, per lo tant, no hi ha persona que no dedueixi que abans de gaire us casareu.

PEPITO (¡ Apreta !)

SINFORO. Y estant en vigilies de ferse la boda, sería mólt notat que vostè s'anés a divertir y nosaltres a casa.

PEPITO Atengui, donya Sinforosa ; jo no he pas dit que pensés casarme desseguida.

SINFORO. ¿Què diu? ¿Ara se'n arrepenteix? ¿O és que tracta de fer passar ab rahons a la meva filla, posarnos en ridícol y abusar de la nostra bondat y confiansa?

PEPITO ¡ Senyora !

SINFORO. Aquesta conducta és indigna d'un caváller ; y sàpiga, senyoret, que en aquesta casa hi ha un home que pot demanarli una satisfacció.

MARINA ¡ Vaya si l'hi demanarà ; l'hi exigirà !

PEPITO Però senyores, ¿què he dit, jo, desde'l primer dia?

SINFORO. El que, sens dubte, no pensava complir. ¡ Ay, ay ! (Sófocada.)

PEPITO ¿Jo?

ADELA No t'acaloris, mamà. Aquest busca un pretext pera acabar, y com a mi no'm falten ulls pera veure venir les coses de lluny... li dich que pot anar a la reunió y allà hont vulgui. (Plora.)

SINFORO. Hasta pot anar a la... ¡ Ah, Déu me perdoni ! Tenía a la punta de la llengua una mala paraula.

PEPITO ¡ Però senyora !...

SINFORO. ¡ Ay, què tinch !... ¡ Jo'm tapo !... ¡ Aigua !... (Figura que's desmaya.)

ADELA ¡ Per Déu, mamà !...

PEPITO Però... ¿quin motiu hi ha per tot això?

MARINA Vostè és la causa de tot.

PEPITO No ho entench.

ADELA ¡ Infame ! Té, mamà, beu. (Li dóna aigua.)

PEPITO ¡ Per Déu, senyora Sinforosa !

MARINA ¡ Ay Jesús ! ¡ Té una basca ! ¡ No li passa ! (Li fa vent.)

ADELA (Cridant.) Mamà, mamà.

PEPITO Aflúixili la cotilla.

SINFORO. (Decidida.) ¿Com s'entén? ¿Vol que'm descordin la cotilla davant de vostè? ¡ Poca-pena !

PEPITO ¡ Ja veurà, jo... !

SINFORO. ¡ Grandíssim poca-vergonya ! ¿Per aquestes coses li he obert les portes de casa? Sempre m'ho havía pensat que no portava cap intenció bona.

PEPITO ¡ Dimoni, com ho agafa !

MARINA ¡ Infame, més que infame !

SINFORO. Ja se'n pot anar, com més aviat millor.

MARINA Y ja vindrà en Pau a entendre's ab vostè.

ADELA A demanarli danys y perjudicis.

PEPITO ¡ Jo'm torno boig ! ¿Però què ha passat, aquí?

SINFORO. Vostè dirà.

PEPITO ¿Que a vostès els sembla que no vagi a la *soirée* perquè no hi va l'Adela?

ADELA Es clar.

PEPITO Donchs bé, no hi aniré.

ADELA ¿De veres? (Melosa.)

SINFORO. No ; nosaltres no'l privem de rès, pot anar ahont millor li sembli.

PEPITO Ja ho he dit, no hi vaig, senyora. Però tindré d'anar a avisar al amich que tenía que presentarhi, y escriure a les Serres que'n busquin un altre que'ls reciti la balada.

SINFORO. ¿Y per què avisarles? Que llegeixi el ma-

rit de la senyora els versos d'*El gran galeoto*.

PEPITO El *Galeoto* és en prosa.

SINFORO. ¡Tant li fa! Com que'l marit sempre porta ulleres blaves, el meteix és que sigui prosa que vers.

MARINA ¡Pobre home!

PEPITO Ab un salt vaig a avisar l'amich y torno desseguida.

ADELA Que no tardis. (Ab mimo.)

PEPITO Pochs instants. ¿Estàs contenta?

SINFORO. No fa sinó lo que dèu.

PEPITO Ja ho sé, senyora. (¡Recristo, ahont em so ficat!)

ADELA Ah, mira, de passada cambía't la roba, aixís creuré que no hi aniràs ni quan surtis d'aquí.

PEPITO Em mudaré.

ADELA Adeu, carinyo.

PEPITO Adiós, *monina*. (¡Jo m'he ben embolicat! ¡Quina familia de nyonyos!) (Mutis foro.)

ADELA ¡Y que n'és de bo!

SINFORO. Vesli dihent bo; d'aquesta manera feu mal-bé els homes. ¿Què seríeu, vosaltres, sense mi? A l'home, si voleu que us respecti y us mimi, hi ha que tractarlo a baqueta, a puntades de peu; rès de mimos ni salameríes. ¡Sembla mentida que hagueu viscut sempre al meu costat en vida del vostre pare!

ADELA A la fi, ell ha renunciat a aquesta reunió per mi.

MARINA ¿Què menos podía fer?

SINFORO. No haverse compromès sense el nostre consentiment. ¡Una familia que no's recorda de nosaltres! No'n tenen poca, de terra a l'Havana.

MARINA Dèu esser al camí de l'Havana.

ESCENA VII

SINFOROSA, MARINA, ADELA y DON PAU.

PAU (Sortint.) ¡ Hola ! ¿Que parleu de la familia Serra?

SINFORO. Si, senyor ; parlem d'aquests *potentats*. (Ab ironía.) Greu me sabría pujar l'escala de casa de semblants momies.

PAU No tant lletges. ¡ Són unes morenes que Déu n'hi do !

MARINA (Ab sorna.) ¿Que li agraden a vostè?

SINFORO. Ja ; són unes morenes que a l'home que se li enganxin no se les treu de sobre ni ab tot l'ungüent de câ'n Sagalà.

PAU A propòsit : ¿què no saben que avuy inauguren els salons d'hivern?

MARINA Si, senyor.

PAU ¿Que no les han convidades?

SINFORO. (Ab intenció.) ¡ Ni ganes ! Menos feyna a retornar l'invitació.

MARINA Però és una grossería, de totes maneres. ¡ Que consti !

PAU (Ab intenció.) Jo creya que per vostès no era pas necessaria tarjeta.

SINFORO. Donchs molt mal cregut. Si en altres temps hem sigut visita íntima d'aquella casa, és perquè no sabía lo que sé ara. La teva muller és una dòna honrada.

PAU ¿Y es pot saber què és lo que vostè ignorava?

SINFORO. Rès... A boca tancada no hi entren mosques.

PAU Es indubtable.

MARINA Ets un tonto.

SINFORO. L'Adela és encara soltera...

PAU (Desgraciadament.)

SINFORO. Y jo he sigut sempre molt tocada y posada en les meves coses, ¿sabs?

PAU (Per ara rès.)

SINFORO. Tot Barcelona està enterat dels negocis

de la senyora de Serra ab el coronel de cavallería, y les noyes, si bé no se sab ab qui... però algún tràfech deuen tindre.

PAU (Ab mofa.) ¡ Ja ho crech !

SINFORO. No podem nosaltres freqüentar semblant societat.

MARINA Te rahó la mamà.

PAU Moltíssima. Es la primera vegada que ta mare pensa y ho fa ab una mica de sentit comú.

SINFORO. ¿D'ahont surt aquest?

PAU Permeti'm que li fassi justicia.

SINFORO. Jo he pensat sempre com ara.

PAU Divinament ; aixís no tinch ja el perquè amagar el dirlos que en Ramón, aquesta tarda, ha portat la carta de convit de les senyores de Serra. (Treu una carta elegant.)

SINFORO. ¡ Eh !

MARINA ¿Carta de convit?

ADELA ¿L'invitació per la *soirée* d'aquesta nit?

PAU Si, y ab una noteta molt expressiva excusant y donant satisfaccions per haverla enviat tart.

SINFORO. (Li pren la carta.) A veure.

ADELA (Contenta.) ¡ Quin gust !

MARINA Ja ho deya jo : no podía ser d'altra manera.

PAU Més com que vostès no hi han d'anar.

ADELA ¿Què?

SINFORO. ¡ Oh, quina finura ! Escolteu : (Llegint.) «Señora doña Sinforosa de Sal y de Cardona. Presente. Estimadísima amiga : Si esta invitación, que por un error llega tarde a ustedes, no les basta, irá mi marido en persona a rogarles no falten esta noche a esta su casa.—*Felipa.*»

ADELA ¡ Que amable !

MARINA ¿Qui és que pot donar un desaire davant de tanta atenció?

PAU Nosaltres. Perquè, no dich el marit, encara que vingués el coronel ab tota la oficialitat y hasta tot l'esquadró a convidar-

nos, nosaltres no podem anar a semblant casa.

ADELA ¿Quin coronel?

PAU L'amich d'aquesta senyora.

MARINA ¡Fuig! Si són calumnies de la gent.

SINFORO. Es clar.

ADELA Murmuracions de males llengües.

PAU Endevinat, la de ta mare.

SINFORO ¡Eh, poch a poch, ab cuidado, senyoret! Jo he sentit a dir tot això y no li he donat importancia. Ademés, si una no anés a la societat per lo que diuen de les senyores de la casa, no's podría sortir ni en forat ni en finestra.

ADELA ¡Es clar! De Déu digueren...

MARINA La murmuració s'extén per tot arreu.

PAU ¡Y que n'està, de pervertida, la societat!

SINFORO. Y per acabar: ¿Qui ho pot assegurar? Vamos a veure, ¿qui ho ha vist?

PAU ¡Eh!

SINFORO. Si. ¿Qui ho ha vist? ¿Ho has vist tu? Digues.

PAU ¡Y què tinch d'haver vist jo, santa cristiana!

SINFORO. Aleshores, ¿per què murmures?

PAU ¿Qui, jo? Si és vostè. (Sorprès.)

SINFORO. No's té de donar crèdit a la murmuració, perquè, a més de difamar als nostres pròxims, s'ofèn a Déu ab el doble pecat d'escàndol y calumnia.

PAU ¡Senyor! ¡Senyor! ¡Aquest és el món! Si baixeu, ¡quina feina se us espera! (Mirant al cel.)

SINFORO. Y com jo sé lo que'm dech a mi meteixa, anirem a n'aquesta reunió.

PAU ¡Aquesta és la societat! ¡Jesús, quanta...!

MARINA Y tu també vindràs.

PAU ¿Jo?

SINFORO. ¡Ja ho crech! Et convé fer coneixements ab certa classe de gent, si alguna vegada tens d'arribar a esser algo.

MARINA — Has de freqüentar la bona societat.

SINFORO. — Aquí tens en Serra que no era rès y ara mírate'l com s'ha enfilat: ni cap carbassera.

PAU — ¡ Senyora ! ¡ Per vida de... !

SINFORO. — Ja està dit, hi anirem; que no se'n parli més.

ADELA — ¡ Que n'estich, de contenta ! ¡ Y el pobre Pepito que s'haurà tret el frach !

PAU — Y a propòsit del frach. ¿ Ja sabeu que'l meu sembla una torradora de castanyes? Hi passa la fresca per tot arreu.

SINFORO. — Demana'l a don Manuel, que te'l deixi, o a qualsevol camarer de la fonda.

ADELA — Ara que sortiràs, em portaràs uns guants llarchs de dotze botons.

SINFORO. — Y a mi agulles de ganxo.

MARINA — Y a mi polvos d'arròs y un vano que tinch per arreglar a câ'n Riera.

SINFORO. — Tot això ho pots fer en quatre salts y tornar desseguida pera vestirte.

PAU — (¡ Jo'm trenqués la nou del coll !) Però, senyora, ¿ y allò del coronel?

SINFORO. — Deixa l'exèrcit tranquil. ¿ Y què'n tenim de fer, nosaltres, del que inventa la gent? Cuita, cuita, depressa, porta els guants, les agulles y els polvos d'arròs.

PAU — (¡ Y quatre pams de corda per penjarme !)

ADELA — Els guants de dotze botons y de color lila. ¡ No te'n descuidis !

PAU — Pert cuidado; es el color que'm treuen encara no'm veuen entrar a la guantería y per tot arreu; com que'm coneixen.

SINFORO. — Anem a pentinarnos y no tardis. (Mutis esquerra Sinforosa y Adela.)

ESCENA VIII

Dits menos Sinforosa y Adela.

PAU — Desseguida... (¡ Ditxós caràcter !) Ta mare sembla deixada de la mà de Déu.

MARINA ¡Torna ab la mamà! No li trobes may rès ben fet.

PAU Es veritat; com que tot lo que fa no tens per hont agafar-ho.

MARINA ¡Pau, Pau! deixa'm en pau y no m'amohinis. Ves a comprar aqueixes coses.

PAU ¿A comprar? ¿Y com?... ¿Que't creus que fabrico moneda?

MARINA No comensem.

PAU Donchs no comensem. ¡Ah! T'adverteixo que jo no puch pas anar an aquesta festa.

MARINA ¿Per què?

PAU Perquè no tinch frach; tots els faldons són ratats y el pantalón negre és de creixensa; al menos arrossega quatre dits. Si no'l talles...

MARINA ¿Ara em véns ab aquestes presses? No estich per tu.

PAU L'altre dia, al sortir dels funerals de la senyora Guiteres, vaig pujar a l'Audiencia y tothom se'n va riure; fins un agutzil es va pendre la llibertat de preguntarme si m'havíen caigut els elàstichs, o si el difunt era més alt, y un procurador molt guassón em va preguntar si seríen moda aquest any els pantalons ab màniga llarga, y, per més mofa, un del jurat, mirantme a mi, deya a un seu cómpany: «Ara veig el perquè a Tarrassa han apujat de preu el panyo negre, miri:» y senyalava les meves calces.

MARINA Perquè no te les arremangues. ¿Qúe has d'anar a presumir, ara?

PAU Una cosa és presumir y una altra no fer el ridícol.

MARINA Bueno, demà te les tallaré.

PAU Donchs que aplassin aquesta reunió fins a demà.

MARINA ¿Com s'entén? Tu vas a la reunió y portes el pantalón com està, y el frac, si tant

arnat és, tallarem els faldons y aniràs d'esmokin.

PAU Considera que faré riure...

MARINA ¡Y ca! Deixa'm en pau.

PAU ¡Es burlaràn del teu marit!

MARINA ¡Y que n'ets, d'amohinós! ¡Ves a la porra! (Mutis esquerra.)

PAU A la Patagonia, aniría jo, ab tal de no veureus. Qualsevol es casa, si, senyor, y trobarà una dòna més o menos bona però no més una. Jo m'he casat ab tres... Cada una d'elles és tota una casa de fieras. ¿Perquè m'hi ha fet Déu, tant curt de gènit?

ESCENA IX

DON PAU y ADELA que surt per l'esquerra.

ADELA ¿Encara ets aquí?

PAU ¿Que desistiu d'anar a la reunió?

ADELA ¡Y ara! ¿A sant de què? ¡No faltaría més!

PAU Donchs mira, si tens empenyo en que us acompanyi, em tens de fer un favor.

ADELA Digues.

PAU Tallarme el pantalón quatre dits.

ADELA ¿Jo? ¿Però que t'has cregut que no tinch rès més que fer que ocuparme dels teus pantalons?

PAU Si és un instant...

ADELA Fesho tu, si vols, o si no, que t'ho fassi la teva dòna, que hi té més obligació.

PAU Diu que no pot.

ADELA Ves al botavàn tu y les teves calces. (Mutis esquerra.)

PAU Mercès tantes per l'atenció, ¡dòna! Aquesta també farà felís al seu marit; és una alhaja. ¡Ah, quina idea! La sogra ha dit moltes vegades que la roba d'home li agrada, y sobre tot les calces. Si per un

atzar fes Déu el miracle de que una vegada a la vida em volgués complaure... Provem... Dèu esser al seu qüarto. (Mutis esquerra.)

ESCENA X

PEPITO pel foro. Després DON PAU.

PEPITO ¡ Ni la lleuregesa d'en Frègoli ! Ja torno a ser aquí. Calla, ¿no hi ha ningú? Esperaré. Em sembla que he sigut massa dèbil en cedir ; però donya Sinforosa, ab una basca ; la Marina m'anava a abordar el seu marit, y l'Adela em donava les dimissories. ¡ Vaya un *maremàgnum !* No soch bo per veure aquestes coses. Encara que, ben mirat, potser si que m'hauría convingut el rompre. Don Pau em sembla que no és pas gens felís, y qui sab si a mi m'espera altre tant.

PAU (Surt per l'esquerra ab un pantalón negre a la mà.) Estava previst. M'ha enviat, ab una amabilitat que encanta, a fregir raves, y si no fujo corrents del seu davant fins em pega. ¡ Quin remey queda ! Els escursaré jo y demà els faré cosir per la minyona.

PEPITO ¡ Hola, don Pau !

PAU Hola, víctima... dich, company de fatigues sense glories.

PEPITO ¿Company?

PAU Si, home, quan se casi ; jo ja ho soch.

PEPITO ¡ Ah ! (Es veu que'm casen irremissiblement.)

PAU Ab permís de vostè. (Estén el pantalón sobre la taula.)

PEPITO ¿Que va a treure alguna taca?

PAU No, senyor ; li vaig a treure roba que li sobra.

PEPITO ¿Vosté? ¿Que no hi ha dònes, a la casa?

PAU No : aquí no hi ha dònes : són senyores y fieres.

PEPITO ¿Què diu?

PAU Atengui: a tota regla general, sol haver-hi una excepció. (Em convé no escamarlo.)

PEPITO L'Adela, ¿eh?

PAU Si, senyor. L'Adela és un modelo de bondat y de... mansuetut.

PEPITO Ja m'ho sembla.

PAU Es veu que vostè té bon cop d'ull. En fi, càsisshi, que ho endevina.

PEPITO ¿Vostè ho creu així?

PAU Quan li dich que és un modelo...

PEPITO La mamà em sembla...

PAU ¿La meva sogra? ¡Ca! Després de tot, és una infelís, una santa. Té una mica de gènit... però no passa d'aquí.

PEPITO ¿D'ahont?

PAU D'aquí, de... Miri, li aconsello que se l'emporti, quan se casi; sinó, li farà falta.

PEPITO ¿Que m'emporti la sogra? ¡Raves!

PAU No: si això no és una sogra... això és una mare, una dida, una ninyera, una... (pantera, una malaltía). Jo tindría un sentiment molt gran que's mogués del meu costat, però empòrtissela si tant vostè s'hi empenya.

PEPITO No, senyor, no; no n'hi tinch cap d'empenyo.

PAU Bé, home; tot se pot arreglar; ens la podem repartir a temporades.

PEPITO ¿A temporades?

PAU Per exemple: pot passar ab vostè dotze mesos de l'any y el resto ab mi.

PEPITO Millor al contrari.

PAU També, home, no renyirem. Tot l'any ab vostè y el que quedi ab mi, y si l'any és bissiest, dels que porten torna, jo m'encarregaré del dia escadusser.

PEPITO Ja'n parlarem.

PAU (Aquest ha olorat algo.) Vaja, això ja està llest. (Pel pantalón.) Demà la Quiteria

que'l cusi perquè no s'esfilagarsi. El deixaré aquí fins que torni. (El posa sobre una cadira.)

PEPITO ¿Y ahont són aquestes senyores?

PAU Aviat sortiràn. ¿Vostè també està de sarau?

PEPITO Estava; però com que s'han empenyat en que no hi vagi...

PAU ¿Y ananthi la promesa no hi va vostè?

PEPITO ¡Com! ¿Van a la reunió?

PAU ¡Ja ho crech! S'estàn vestint...

PEPITO Però si acaben de ferme excusar. ¡Vaya un paper!

PAU ¡Oh! vostè ray, que és de la cofraría.

PEPITO ¿Què vol dir?

PAU Home, essent comediant, no ve d'un paper més o menos; jo, que no soch del ofici y faig paperines, vull dir, de comparsa.

PEPITO ¡Per vida de... ! Mireus qu'és mólt el que juguen ab mi, y això que no soch casat encara...

PAU No's despacienti. Això és ara; més en essent casat, vostè es quadra y...

PEPITO ¡Vaya si em quadraré!

PAU (S'hi fica la sogra pel mitg, y en menos de un dir Jesús de quadrat et farà rodó y acabes en punxa, com jo.) Tinch de sortir pera comprar algunes frioleres.

PEPITO ¡Després que'm so tret el frach!

PAU ¡Això ray! Ab tal que tingui els pantalons ben posats...

PEPITO ¡Ja! Si m'estàn cayent; son amples.

PAU ¿El sastre de vostè, qu'és profeta?

PEPITO No, senyor, és en Campderrós.

PAU Es igual. (¡Pobre xicot!) (Mutis foro.)

PEPITO ¿Després que'm fan escriure excusantme per malalt, em surten que elles hi van? No hi passo; ab mi no s'hi juga.

ESCENA XI

PEPITO y DONYA SINFOROSA.

SINFORO. (Sortint.) ¡ Hola ! ¿Ja torna a ser aquí? Si que ha anat depressa.

PEPITO Es clar, y, segons tinch entès, no hi havía necessitat de qùe sortís.

SINFORO. ¿Axís ja sab vostè que anem a la *soirée?*

PEPITO Si, senyora ; y casualment després d'haver escrit a n'aquests senyors que no hi puch anar per malalt.

SINFORO. Estant malalt y tot s'hi pot anar.

PEPITO Es que no n'estich pas, de malalt ; ha sigut un pretext.

SINFORO. Deixi's d'orgues ; posi's un mocador lligat a les barres y direm que, a pesar de la malaltía, nosaltres l'hem fet venir.

PEPITO Tampoch porto el traje de frach.

SINFORO. Vàgisse'l a posar altra vegada.

PEPITO Just.

SINFORO. Y a propòsit : ¿ha vist vostè al meu gendre?

PEPITO Acaba d'anarse'n.

SINFORO. Me'n alegro. (Li vull donar una sorpresa quan torni. ¿Què'm costa, donarli un gust una vegada? Li escursaré el pantalón negre. Va dirme quatre travessos de dit... l'hi escursaré cinch. Encara és dejorn. Aquest dèu esser el pantalón. En el meu quarto hi tinch estisores.) (Agafa el pantalón.)

PEPITO ¿De debò van vostès a la reunió?

SINFORO. Si, home, si ; vagi's a vestir, cuiti. (Mutis esquerra.)

PEPITO Soch massa manso y aquesta gent fan de mi el bon Jesús, y em trasbalsen de la manera que'ls dóna la gana. ¡ Y encara diu don Pau que'ns podríem partir la sogra ! ¡ Y tant com deuríem partirla ! A trossos, pera ferne butifarres. Em sembla que no

tinch caràcter pera ser casat y se'm posaràn les calces. Es natural, com que ja'm cauen y hasta don Pau m'ha conegut que'm veníen grans. Aquest ditxós sastre sempre em fa la roba de creixensa y no li puch dir rès; com que no'l pago. Vamos, és un martiri l'esser tant curt de gènit.

ESCENA XII

PEPITO y RAMÓN (sortint ab una carta).

RAMÓN ¿Que no hi ha ningú de la casa?
PEPITO Són per dintre. ¿Que vol algún recado?
RAMÓN Una carta per don Pau.
PEPITO Deixi, que l'hi donaré.
RAMÓN Si és servit, no se'n descuidi, que és urgent.
PEPITO Perdi cuidado.
RAMÓN Ara anirém a veure si atrapo la Quiteria. (Mutis esquerra.)
PEPITO Estich segur de trobar a don Pau per l'escala y li donaré la carta. (Se la fica a la butxaca y fa mutis pel foro.)

ESCENA XIII

RAMÓN y QUITERIA (sortint aquesta ab el pantalón negre de don Pau).

QUITERIA Si, van a sarau, aquesta nit; per lo tant, si desprès de les onze véns, la farem petar una estona.
RAMÓN No sé si podré, perquè a davant de casa també hi ha un concert y el porter m'ha embargat pera servir al bufet.
QUITERIA ¿Y què has vingut a fer?
RAMÓN He portat una carta de don Manuel per don Pau.

QUITERIA Dónamela.
RAMÓN L'he donada a n'aquell nyicris que festeja a la senyoreta; m'ha dit que havía de trobar a don Pau y l'hi entregaría.
QUITERIA Vina tant aviat com puguis y farem ressopó tots dos solets.
RAMÓN ¡Ah, quina gangassa! Lo que és aquesta ńit tu y jo si que ballarem uns rigodons mano a mano...
QUITERIA Donchs mira, caldrà que vinguis ab sabatilles, perquè aniràs més lleuger, si per cas t'haig de tirar escales avall.
RAMÓN ¡Ca has de fer tu!
QUITERIA Compta els graons, quan pugis, que fóra fàcil que a la baixada et descomptessis.
RAMÓN ¡Adiós, pitera! (Mutis foro.)
QUITERIA ¡Adéu, salao!

ESCENA XIV

QUITERIA y MARINA. (Aquesta surt vestida ab cursilería.)

QUITERIA ¡Oh, y que guapa y eleganta que està la senyoreta!
MARINA ¿Et sembla que faig goig? Per la reunió d'avuy passaré ab aquest vestit, però si en donen una altra, no hi ha més, tinch de ferme'n un de nou... ¡nou! ¡Si el meu marit guanya tant poch! Es necessari encarrilar-lo; li fa falta un protector y tindrem de buscarl'hi.
QUITERIA ¿Sab que vostè és més guapa que la militara de baix?
MARINA No'm compari's ab aquell fardo.
QUITERIA Però és mólt rica.
MARINA ¿Què portes aquí?
QUITERIA El pantalón del senyoret, que m'ha donat la senyora perquè l'hi entrés al quarto.
MARINA ¿Que l'has retallat, tu?
QUITERIA ¿Jo? No l'he pas tocat.
MARINA ¡Pobre Pau! Vaig a ferlo content siquie-

ra una vegada. ¿Què'm costa? Dona'm el pantalón. L'hi escursaré, perquè pugui anar a la reunió ab gust. (Mutis esquerra.)

ESCENA XV

QUITERIA y ADELA (sortint també mudada y algo cursi).

QUITERIA Si quan va a missa hi anava tan retemaca com va avuy, senyoreta, crech que fins entrabancaría al capellà.

ADELA ¿Vols dir que t'agrado?

QUITERIA No hi ha pas cap comedianta que vesteixi tant bé, ni les que fan sarsuela als *teyatros* del Paralelo.

ADELA Mira'm bé la cara : ¿se'm coneix, el coloret?

QUITERIA Gens ni mica ; semblen dugues roses *matutinals*. (Diumenge me les faré jo per anar ab aquell a câ'n Tunis. ¡ Com l'engrescaré !)

ADELA ¿Sabs si ha tornat el senyoret Pepito?

QUITERIA Em sembla que l'he vist.

ADELA Dèu haver enrahonat ab la mamà, ¿eh?

QUITERIA Crech que si. (Timbre esquerra.) La senyoreta Marina em crida. (Mutis esquerra.)

ADELA Si no fos perquè en Pepito és tant bon xicot, aquesta nit li donaría gelos ab en López, el tinent d'artillería. Però en Pepito és dels que's casen, y l'altre és un tunante que no més busca gangues. (Surt Quiteria ab el pantalón.)

QUITERIA Bueno, senyoreta, l'hi deixaré al seu quarto, perdi cuidado.

ADELA ¿Ahont vas?

QUITERIA A deixar el pantalón del senyoret al seu quarto.

ADELA Tens rahó, ¡ pobre ! ¿quin treball em costa donarli aquest gust? Deixa, ja l'hi portaré jo. ¡ Aquí dèu haverhi estisores ! (Les busca fent mutis per la dreta.)

QUITERIA ¡ Y que és vritat allò que diuen que totes les dònes anem darrera de les calces ! Les senyores d'aquesta casa, l'una ab l'altra es traspassen les del senyoret que és un gust ! ¡ Rès, l'afició ! Vet'aquí perquè diu sempre, el pobre, que aquí tothom porta les calces menos ell. Y jo que no sabía perquè ho deya.

ESCENA XVI

QUITERIA y DON PAU (que surt ab varios paquets).

PAU Quinze pessetes de gasto, dich, de malgasto, per un pobre que, entre renda y sóu, té set pessetes y mitja diaries y... ¡ visquen les *soirées !*

QUITERIA Senyoret, ¡ avuy si que fan goig, les seyoretes !...

PAU ¿ Si, eh? Y jo, que no'n faig, de goig?

QUITERIA ¿ Vostè també vol posarse de pontifical?

PAU Si, noya, ab mitra y tot.

QUITERIA ¿ Que's disfressa?

PAU Bé prou que m'hi fan anar tot l'any, de disfressat.

QUITERIA No l'entench.

PAU Ni falta que fa : vés, vés a la cuyna y renta bé els plats, bona minyona.

QUITERIA ¿ Que està enfadat? ¿ Que té mal humor? ¿ Que n'hi passa alguna?

PAU No, noya, no passa : mírate'l : és sevillano. (Treu un duro y l'hi ensenya.)

QUITERIA Bé té la creu prou bonica.

PAU La creu ray, mírali la cara ; és com la meva ; tot groch, té el fel sobreixit y no el volen.

QUITERIA Jo no sé qui té vergonya d'enganyarlo, a vostè, que és més bo que'l pa.

PAU Quan el forner el fa bo, ¿ eh? Si, desgraciadament, soch massa bo, y hasta massa ximple. ¿ Has vist el meu pantalón negre?

QUITERIA Si; la senyoreta Adela l'hi ha portat al quarto.

PAU Està molt bé. Té, dóna això a les senyores tant bon punt surtin, y diga'ls que'm vesteixo. ¿Hi ha llum, al meu quarto?

QUITERIA Totes tres espelmes les tenen les senyores.

PAU Em vestiré a les fosques, ¿quin remey hi queda? ¡Ditxosa y ben nàda reunió! (Mutis dreta.)

ESCENA XVII

QUITERIA y DONYA SINFOROSA. (Aquesta surt vestida ab exageració, casi ridícula.) Després MARINA.

QUITERIA Aquest si que va a la professó per forsa; es coneix que'l pobre no hi pendría pas candela, en aquest enterro.

SINFORO. ¡Vamos, ja estich llesta! ¿Ahont són les noyes?

QUITERIA Per dintre; s'acaben d'empolainar.

SINFORO. Aquesta nit dono el cop. A veure si casso al coronel y deixo a la lluna de Valencia a la pobre Felipa. Diplomacia, molta diplomacia, perquè encara Déu ni do. (Mirantse al mirall.)

MARINA (Que surt ab l'abrich posat.) Ja estich, mamà.

SINFORO. ¿Y el teu marit?

QUITERIA El senyoret dèu acabarse de vestir.

SINFORO. Posa'm l'abrich y *en marxa*. (Li posa l'abrich.)

ESCENA XVIII

Dites y ADELA.

ADELA ¡Ah! ¿Ja estàn, vostès?

SINFORO. Si, dòna; cuita, acaba...

ADELA Hem d'esperar an en Pepito.

MARINA ¿Per què?

ADELA ¿No veus que la mamà li ha dit que tornés desseguida, que anavem a la reunió, y ha anat a posarse el frach?

SINFORO. Es natural.

ADELA ¡Pobre xicot! Dèu estar enfadat de tant ferlo anar y tornar.

SINFORO. ¿Enfadat? ¡Quan jo dich que sóu vosaltres, les que feu malbé als homes! Jo feya baixar set vegades les escales al teu pare, pera anar a comprar un pam de veta.

ADELA Però com li vàrem dir que teníem mal de cap...

SINFORO. Allavores si, més ab uns perfums d'espígol li vaig dir que ja ens havía passat.

MARINA Quiteria, estira'm una mica els enagos. Ara el vestit.

SINFORO. El que tu tindríes de fer, aquesta nit, fóra fer bona cara al tinent, que sempre és bo tenirne un a la reserva.

ADELA Però mamà, si no hi és pas, a la reserva. Està en actiu.

SINFORO. Tu hi tens d'estar en actiu, y no adormirte. Obre l'ull. ¡Ay, si jo fos jove!

ADELA (Mirantse els guants.) Vamos, ja m'ho he pensat...

MARINA ¿Què?

ADELA Que'l teu marit és molt bestia; li dich els guants de color lila, y té: me'ls porta blanchs.

SINFORO. Es un ximple acabat.

MARINA Lo meteix té blanchs que lila.

ADELA Perquè tu no els has de portar.

SINFORO. Ho ha fet a dretes pera fernos rabiar.

ADELA Això és la paga pel favor: després que acabo d'escursarli el pantalón perquè no fassi el ridícol.

MARINA ¡Com! ¿Els hi has tallat més?

ADELA Solsament els quatre dits que m'ha demanat.

SINFORO. ¡Adiós! ¡Si serà animal! Ha fet el me-

teix encàrrech a totes tres. ¡ Quin home ! ¡ Quin home !

ESCENA XIX

Dites y DON PAU. (Porta mitges blanques, lliga-cames de color vermell y les calces curtes fins al genoll, barret de copa y frach.)

PAU ¡ A les seves ordres ! Quan vulguin...
MARINA ¡ Valga'm Déu ! (Al veure els pantalons.)
ADELA (Rient.) ¡ Ja, ja, ja ! ¡ Quina fatxa !
SINFORO ¿ Però, què és això ? ¿ D'ahont surts ?
PAU (Adonantse'n.) ¡ María Santíssima !
SINFORO. El que m'he pensat. ¡ M'ho temía !
PAU ¿ Que'ls ha passat, a n'aquests pantalons ? ¡ Si no els he escursat més que quatre dits !
ADELA ¿ Tu també ?
PAU Si.
MARINA Y jo.
PAU ¿ Què ?
SINFORO. Y jo, mameluco, y jo.
PAU ¿ Y la minyona també ?
QUITERIA No'm fico ab la roba dels homes.
SINFORO. ¿ Y a qui li passa pel magí d'encarregar a totes tres que li escursin els pantalons ?
ADELA Em sembla que no't queixaràs pas de que no siguem amables.
PAU ¡ Massa amabilitat ! ¡ Una vegada sola que han volgut complaure'm, com hi ha món s'han lluhit ! ¡ Quin bunyol ! Prefereixo, senyores, que continuin com abans, negantse a tot.
MARINA ¡ T'està bé, per tonto !
PAU ¡ Un pantalón nou !
ADELA D'aquesta manera no pots pas venir.
PAU ¡ Y què tinch d'anar !
SINFORO. ¿ Com que no ? Treuli unes mitjes meves negres brodades, les sabates de xarol, y véns de calça curta.
PAU ¡ Senyora !

MARINA Té rahó la mamà. Ara això és la moda.

PAU Prou, senyores, prou. No hi ha modes ni raves fregits que valguin. (Enfadat.) Si aquestes calces són curtes no vol pas dir això que a lo menos no les sàpiga portar una vegada a la vida, y impedeixi que a casa meva mani ningú més que no sigui jo, ni se'm posi en ridícol... ni se'm...

SINFORO. No t'enfilis, ni et quadris, perquè a mi no'm fas por ni ab calces curtes ni llargues. ¿Ho entens?

PAU El que entench és que aquí no mana ja ningú més que jo, y prou cansons. Al llit tothom.

SINFORO. ¡Com! ¿T'atreveixes?

PAU A tot, senyora, a tot y contra tot.

SINFORO. ¡Ay! ¡ay! ¡pobre de mi! Em tapo... ¡ai...gu...a! ¡ai...gu...a! (Es desmaya.)

ADELA ¡Mamà! ¡mamà!

MARINA ¡Que't fas malbé l'abrich!

SINFORO. (Decidida, tornant en si.) ¡Assessino!

MARINA ¡Infame!

ADELA ¡Mal home! ¡Bandido!

SINFORO. ¡Verdugo! (Totes contra ell a la vegada.)

PAU (¡Ay, pobre de mi! ¡Ja'm dono! ¡D'aquí no'n surto viu! Ja han deixat anar les fieres.)

SINFORO. Deixeulo estar, a n'aquest Robespierre curt de cames; tot això ha sigut una comedia perquè no anéssim al ball; però no ho lograràs. A despit teu y sense tu hi anirem.

MARINA Però mamà...

SINFORO. Anem, anem.

PAU Me'n alegro.

SINFORO. Y vostè, després, ens vindrà a buscar.

PAU Ab automóbil.

SINFORO. Anem, noyes, anem.

ADELA Esperem a n'en Pepito.

SINFORO. Tampoch el necessito per rès, aquell mitja-cerilla.

ESCENA ÚLTIMA

Dits y PEPITO, que surt molt cansat.

ADELA Mira, ja és aquí.

PEPITO ¡Quin tip de córrer! Deixi'm reposar un instant; estich que no puch dir fava. (Adonantse de don Pau.) Calla, ¿qu'és de trajes, aqueixa reunió?

MARINA No, senyor.

PEPITO Com que veig a don Pau vestit a l'estil dels acomodadors del Liceu.

PAU Jove, a vostè també se li escursaràn les calces.

PEPITO ¡Ah! em descuidava de donarli una carta que abans han portat per vostè, y com em pensava trobarlo per l'escala... (Li dóna la carta.)

PAU Ab permís. (Llegeix.) ¡Bravo! ¡divinament! (Es posa a ballar.)

SINFORO. ¡Y ara! ¿que t'has tocat?

PAU Ni fet exprés.

PEPITO Què és, el fet exprés: ¿aquest pantalón?

PAU Ja's pot tornar a treure el frach, jove.

ADELA ¿Què passa?

MARINA ¿Què hi ha?

PAU Escolteu. «Amich Pau: M'encarrega la familia Serra que li fassi saber la suspensió de la reunió d'aquesta nit, ab motiu de un cablegrama rebut fa poch de Méxich, en que'ls notifica la mort del germà de la senyora. De vostè, etc. etc. *Manuel Rocafort.*»

SINFORO. Això t'ho empesques tu. ¿A veure la carta? (L'hi pren.)

MARINA ¡Quin xasco!

ADELA ¡Vaya un fàstich!

PAU ¡Me n'alegro!

SINFORO. ¡Germà! ¡germà! ¡Y què té d'haver mort ningú! ¡Falornies! Es que estàn de

morros ab el coronel, y la grandíssima... no vol rebre... Vaya una... senyora.

PAU — Veyam, ¿però quin coronel és aquest?

SINFORO. — (Donantli una empenta y fentlo caure.) ¡ Fuig d'aquí ! ¡ surtme del davant ! ¡ Carnestoltes !

PEPITO — (Ajudant a aixecarlo.) Ara si que no podrá lluhir les pantorrilles, don Pau.

PAU — Paciencia, *pollo;* casi's, y jó li asseguro a vostè eclipse de calces, y sols usarà sabatilles y calçotets per tot día.

PEPITO — ¿Vol dir?

PAU — No's fassi ilusions, perquè ara és moda que'ls pantalons els porti la dòna.

PROU

OBRES CATALANES